

N A Š D O M

„Vrli Slovenci: Prava vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike.“ A. M. Slomšek.

Izhaja vsak drugi četrtek. Naročniki „Slov. Gospodarja“ ga dobivajo zastonj. Posebej naročen velja s poštnino vred eno krono za celo leto. Posamezne številke veljajo 4 h. — Naročnina se pošilja na upravnništvo „Našega Doma“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oznanik: se plačuje od navadne vrstice (petič), če se enkrat natisne, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Kaj se godi?

Državni poslanci pridejo dne 3. t. m. zopet skupaj, da začnejo delati. Na vrsto pride tudi vprašanje zastran italijanskega vseučilišča. Skoro gotovo je, da bo večina državne zbornice dovolila Italijanom vseučilišče, če ne v Trstu, pa vsaj v drugem mestu. Pri tej priliki se nam vriva bridko čustvo, da se mi cesarju in domovini vedno zvesti Slovenci zapostavljamo tudi Italijanom, ki bi bili rajši danes nego jutri pod italijanskim kraljem. Naši državni poslanci bodo morali strune bolj napeti.

Mnogo se govori, da bo se v bližnjem času spremenilo tudi naše avstrijsko ministrstvo. Baron Gauč namerava pač ostati ministrski predsednik, a drugi ministri se bodo namestili z možmi, ki pripadajo večjim političnim strankam. Dolžnost jugoslovanskih poslancev bi bila skrbeti, da pride v novo ministrstvo tudi kak Jugoslovčan. Še nikdar nismo Jugoslovani imeli zastopnika v ministrstvu, zato tudi naših razmer na Dunaju niso niti poznali niti jih upoštevali. Mi nimamo plemenitavev, ki bi naše koristi zastopali na cesarskem dvoru, zato smo tembolj potrebni, da dobimo vsaj v kakem ministru svojega zagovornika!

Avstrijski minister zunanjih stvari grof Goluhovski je preteklo dni obiskal v Benet-

kah italijanskega ministra zunanjih stvari Titonija. Lani je obiskal Titoni Goluhovskega v Opatiji, letos mu je Goluhovski obisk vrnil. Obenem pa sta obadva ministra s tem, da sta se sešla, pokazala celemu svetu, da še obstoji zveza med Avstrijo in Italijo. No, na tem pač nihče ne dvomi, kakor je tudi gotovo, da zveza ni več nič srečna in da vkljub te zveze lahko nastane vojska.

Na Gornjem Štajerskem v bruk-ljubenskem kmetskem okraju je bila dopolnilna volitev za državni zbor. Izvoljen je socialdemokrat Resel, torej pristaš stranke, ki ne pozna nobene osebne posesti, ampak vse je skupno, vse je vseh. Stranka je torej po svojih načelih že največja nasprotnica kmetskega stanu, ki visi z dušo in telesom na svojih domovih, na svojih posestvih. Da je izvoljen socialdemokrat, k temu je pripomogla nemško nacionalna stranka, ki je potegnila pri volitvi s socialdemokrati. To je ista stranka, ki je zadnjič kandidirala v mariborskem okraju veletržca Štgerja deželnim poslancem ter ga s pomočjo mnogih nezavednih kmetov spravila v deželno zbornico! Slabi časi, kadar zastopajo kmeta njegovi največji sovražniki.

Nekaj žalostnega se je zgodilo tudi na Kranjskem. Tam je bilo treba voliti iz veleposestva dva poslanca za deželni zbor.

Veleposestvo na Kranjskem je dosedaj vedno nemški volilo. Toda ker je tudi že veliko slovenskih veleposestnikov, predlagala je katoliško-narodna stranka, ki se zbira okoli „Slovenca“, liberalni stranki, ki se zbira okoli „Naroda“, da bi naskočilo veleposestniško trdnjavo. Toda Narodovci so odklonili ter v svojem listu izjavili, da gredo rajši pri vsaki volitvi z Nemci, nego s katoliško mislečimi Slovenci! To jo imamo! Na Štajerskem pravimo ljudem, ki tako govore nemškutarji, narodne izdajice, slovenske propalice. Pri nas zastopa isto stališče „Štajere.“ Zavedni štajerski Slovenci se izogibajo ljudi, ki si naročajo „Štajerca“, in tako se naj ogibajo znanprej tudi zavedni Slovenci na Štajerskem vsakega človeka, ki si naroča in čita „Narod.“ Narodnjaštvo takih ljudi gotovo ne velja mnogo in paziti je treba na nje! Kdor zajema hrano iz izdajalskega lista, ne more biti dober Slovenec!

Mladinska organizacija.

Slovenski dijaki pri sv. očetu. Velikonočne počitnice so porabili nekateri slovenski dijaki in kateheti, da so obiskali Rim, pridruživši se posebni dijaški skupini iz Ogrske in Hrvaške. Izbrali so si najkrajšo pot preko Reke čez morje v Jakin in dalje

Sreča v nesreči.

Po očetovem pripovedovanju napisal Fran W.

V prvi polovici devetnajstega stoletja še ni bilo ne duha ne sluha o železnicah, ki dandanašnji na gosto prepregajo dežele ter od drugod prinašajo blago v naše pokrajine. Zategadelj so imeli vozniki tedaj dosti zaslužka, in tudi krčmarjem na deželi se ni godilo slabo, ker so točili trudnim in izdelanim voznikom za svetle desetice dobro kapljico ter jih sprejemali pod streho, ako jih je noč na prostem prehitela.

Bilo je leta 1849 v prijaznem Pliberku v Podjanski dolini na Koroškem bil je letni semenj meseca kimovca, kakor je še zdaj. Na semenju je bil tudi Marko J., veleposestnik iz velikovške okolice. Gnal je bil dva para volov in čredo pitanih ovac na semenj ter vse dobro prodal nekemu celovškemu mesarju. Denarje je spravil v usnjato torbico, katero je nosil pod suknjo ter jo imel čez ramena obeso. Ker se mu je kupčija tako dobro obnesla, jo mahne v gostilno, in sladko hladilno vince se mu je tako prikupilo, da je pozabil, da mu je

treba iti domov. Zakaj bi si ga tudi ne privoščil par glažkov za priboljšek, saj je imel dosti cvenka!

Šele ko se je že solnce skrilo in je že mrak legal na zemljo, vzame palico in klobuk ter zapusti — s težko glavo — krčmo in koraka, kakor hitro je bilo mogoče, po cesti naprej. Pot ga je vodila skozi „Dobravo“. Govorilo se je po okolici, da popotnik v teh gozdovih dostikrat ni varen pred tatovi. Gorje mu, ki pride njim v roke! To je tudi naš Marko dobro vedel. A bil je čvrste postave, moč okoli tridesetih, ter — kakor je sam trdil — brez strahu. Kaj bi se torej bal! Vinski duhovi so ga navdušili, in mislil je sam pri sebi: „Čakajte mrcine, naj se me le dotakne kedo, jaz mu bodem že poravnal kosti ter mu pokazal, da še nisem izgubil hlač!“

Tako premišljeva je koraka dobrovoljno naprej. Solnce je že zdavnaj zatonilo. V gozdu postaja vedno bolj tiho, le tu pa tam se zasliši glas čuka, ki si v temi išče potrebnega živeža. Na nebesnem oboku se je smehljala blede luna izza temnih oblakov ter obsevala visoka drevesa, da so napravljala dolge sence, padajoče po cesti. Jedva

dospe Marko nekako v sredo Dobrave, zasliši naenkrat v bližnji hosti šum. Predno se je še prav zavedel, že stoji pred njim moč, katerega zunanost ni obetala nič dobrega. „Stoj!“ zagrmí nad kmetom. Našemu Markotu so se jele hlače tresti, akoravno se je malo poprej bahal in široko ustil, da se nikogar ne boji, in niti besedice se v prvem trenutku ni upal ziniti. Tujec si kmeta natanko ogleda od nog do glave ter zapazi, da ima torbico pod suknjo. Vedel je tudi, da je bil v Pliberku semenj in zategadelj je slutil, kakšna bi mogla biti vsebina torbice. Marko se ni upal pobegniti, kajti vedel je dobro, da temu hudobnežu, ki je bil še precej mlad, pač ni mogoče uteči. Kako bi pač kmet, ki se dan za dnevom ubija s težkim delom, mogel uiti spočitemu potepuhu! Ali, o groza! Tujec meni nič, tebi nič, potegne velik nož izpod suknje. Z eno roko zagrabí Markota, z drugo mu nastavi svetli nož na prsi ter zavpije: „Denar ali življenje!“ Kmetič se je tresel po celem životu. Nekaj časa se je obotavljal ter se izgovarjal, da nima denarja pri sebi. Konečno se težkega srca uda ter izroči tujcu s krvavimi žulji pri-

v središče krščanstva. Niso se mogli muditi več kot pet dni v mestu, kjer se zbira ves svet; a vendar so ogledali vse večje znamenitosti in zanimivosti, ker je bil čas dobro razdeljen in so imeli spretno vodstvo. Slovenski oddelek je namreč posebej vodil bivši germanik dr. Viktor Laczó, profesor iz Budimpešte, ki je izboren zgodovinar, izvrsten govornik in vešč poznavatelj vseh rimskih umetnin. Popotovanje je bilo v tem oziru res umetnostno. Slovenski romar poroča o tem potovanju:

„Neizbrisen ostane gotovo vsem udeležencem osobito dan, ko smo bili sprejeti pri sv. očetu Piju X. Velikonočni ponedeljek opoldne je bilo zbranih okoli 200, povečjem srednješolskih dijakov s svojimi profesorji in kateheti v klementinski kapeli v Vatikanu. S Kranjskega nas je bilo 40.

Ko se je prikazal sv. oče, so zadoneli krepki živio-klici po prostorni dvorani. Pokleknilo smo; a prijazno nam je sv. oče namignil, naj vstanemo. Po primernem nagovoru, ki ga je imel voditelj profesor dr. Pokorny, je izpregovoril sv. oče nekako takole: Zahvaljujem se vam, da ste prišli v Rim navzlic mnogim težavam, ki jih napravi dolgotrajno potovanje. Vaš prihod je mojemu sreči prijetna tolažba, ker kažete s tem sinovsko udanost sv. cerkvi in stolici sv. Petra. Iskreno prosim Boga, da vas ohrani in potrdi v tem duhu ter varuje vseh nevarnosti, ki prete mladini v današnji dobi. Blagoslavljam vas vse, mladino in učitelje, vaše študije in vaše prizadevanje.

Ko pridete domu, sporočite, da blagoslavljam tudi vaše stariše, sorodnike in vse vam drage znance.

Kleče smo potem sprejeli sv. blagoslov. Sv. oče je nato šel po vrsti mimo vseh in dal vsakemu poljubiti prstan na roki. Z nekaterimi je še posebej izpregovoril nekoliko besed. Ko je prišel do mesta, kjer so stali Slovenci in se mu je to pojasnilo, se je posebej ljubeznivo nasmehnil in s povdarkom ponovil besedo „Slovenci!“ Še enkrat smo v slovo zaklicali odnuevljen „živio“; papež pa se je podal v drugo dvorano, kjer je čakala sprejema druga skupina dam in gospodov.

Vožnja se je srečno izvršila in bila tembolj zanimiva, ker smo prebrodili pre-

cejšen kos morja ter okusili prijetnosti in neprilike morske vožnje. Bolje bi pač ne bili mogli porabiti malih počitnic, kakor da smo ogledali zanimivosti in krasote mesta, ki se po pravici imenuje „kraljica vseh mest.“ Kar smo že tolikokrat brali in čuli, to smo občudovali na lastne oči. Mesto, ki vzbuja toliko vzvišenih ter svetih misli in občutkov, nam ne izgine iz spomina.“

Rusko-japonska vojska.

Na morju.

Lansko leto meseca oktobra je zapustil admiral Roždestvenski rusko luko Libavo v Baltičkem morju ter se napotil po dolgi poti v Vzhodno Azijo. Spremljale so ga srčne želje vseh domoljubnih Rusov in njih prijateljev, naj maščuje hinavske Japonce zaradi njih zavratnega napada na ladje v Port Arturju dne 8. febr. l. l. Nasprotniki Slovanov so pa črnili in zasmehovali rusko brodoge in imenovali njegove ladje „stare škatlje“, od katerih bo polovico prvi vihar potopil. Tudi Japonci sami so tako pisali in govorili po svojih listih, da mora biti Roždestvenski zadovoljen, če pripelje tretjino svojega brodoge v Kitajsko morje. Zasmehovali so po svojih listih Roždestvenskega in se bahali, da se ga nič ne bojijo. Roždestvenski pa je med tem vztrajno in mirno nadaljeval s svojim brodogem dolgo in težavno pot. Ni imel pristanišča, kjer bi si oddahnil on in njegovo moštvo, vedno so morali stati na straži, da jih ne presenetijo Japonci z najetimi ladjami in mu ne uničijo kake ladje. Samo enkrat so to poskusili, ko so se pri Hulu hotele približati japonske ladje, pomešane z angleškimi ribiškimi ladjami, da bi zadale kako škodo ruskemu brodogu. Toda skrbna pazljivost od strani Rusov jim je preprečila ta načrt in jih poučila, da vlada pod admiralom Roždestvenskim dobra disciplina. Ta ponesrečen poskus jim je vzel tudi ves pogum za nadaljne take zavratne napade. Roždestvenski je že takrat pokazal, da je mož, ki zna sovražnika od sebe držati. Medtem je priplulo rusko brodoge do francoskega otoka Madagaskar. Tam je našlo vsaj prijazno pristanišče, kjer si je odpočilo od dolge

vožnje. Tam je porabil Roždestvenski čas, ko je čakal na dobajajoča ojačenja, da je skrbno izuril svoje pomorščake. Vsako svoje gibanje, kakor tudi vsako došlo ojačenje pa je skrbno prikrival in ruska zaveznica Francoska mu je šla prijazno na roko. Med tem se je približalo tretje brodoge pod admiralom Nebogatov. Samo deset dni je še ločilo oba brodoge. In sedaj se je zgodilo to, česar ni nihče pričakoval. Roždestvenski je odplnil od Madagaskarja baje Nebogatovu nasproti. Naenkrat pa se je pojavil v Kitajskem morju. To je hudo presenetilo Japonce. Vse je mislilo, da se bodo Japonci takoj vrgli na Roždestvenskega, dokler še ni došlo brodoge Nebogatova, ki bi ga ojačilo. Toda to se ni zgodilo, Japonci si niso upali napasti „starih škatljev“. Roždestvenski je pokazal s tem ruskim klevetnikom, da so grdo lagali in jih je osramotil pred celim svetom.

Roždestvenskemu pa se ni nič mudilo. Zopet je uporabil francosko gostoljubnost in se odpočil v njihovi deželi. Vzhodni del Vzhodnoindijskega polotoka je namreč last Francoske in se je hotel Roždestvenski nekaj dni muditi v zalivu Kamrank. Sedaj pa so začeli Japonci ugovarjati temu, da se mudi sovražno brodoge tako dolgo v luki nepristranske države. Predbacivali so Francoski, da s tem krši mednarodno pravo. Seveda, dokler se Japonci niso bali ruskega brodoge, bilo jim je vse eno, kje da je. A sedaj se jih je polastil strah in niso hoteli pustiti brodoge časa si oddahnuti.

Neki ruski list je pisal, da je jako značilno to sklicavanje Japoncev na mednarodno pravo, katerega so sami tolikokrat prelomili in ga še dan na dan prelamljajo. Proti določbam mednarodnega prava so po tolovajski napadli ladje v Port Arturju, predno je bila napovedana vojska, napadli so ruski ladji „Korejec“ in „Varjag“ v nepristranski korejski luki, izkrcavali so svoje čete v nepristranskih korejskih lukah, posedli so nepristransko deželo Korejo, vdrli so v Mandžurijo, ki je po pravici kitajska, ne da bi vprašali to državo, mnogokrat so že tekom vojske pošiljali svoje čete čez kitajsko ozemlje itd. Vse to je hudo kršenje mednarodnega prava. Za nje bi naj to pravo ne veljalo, samo za Ruse.

služene denarje, ker je nvidel, da ne gre drugače. Vsekako je obžaloval izgubo, ki se je težko dala nadomestiti, a vendar mu je bilo življenje ljubše, nego vse drugo imetje, bodi si še toli dragoceno. V gozdu je bilo že temno; potemtakem se tatu ni bilo treba bati, da bi ga kmetič izdal kaki sodniji, ki bi mu gotovo odmerila na primernem kraju poseben kotichek, da bi tam premišljeval svojo neprevidnost ter se pokoril za svojo hudobijo ter si z ričetom tolažil glad. Pustil ga je torej pri življenju. Obnebe je bilo gosto prepreženo z oblaki, in akoravno si je Marko prizadeval, vendar ni mogel razločiti natanko postave tujčeve.

Na to izgine lopov v temi; s hitrimi koraki stopa po cesti naprej. Marko pa še nikakor ni izgubil upanja, ampak šel je v gozdu zraven ceste dalje, a stopal je previdno, da bi se stopinje ne slišale, ter toliko od tatu oddaljen, da ga ta ni mogel zapaziti, a tistega „presnetega kajona“ ni izgubil izpred očíj. Tako sta hodila blizu pol ure: Marko v gozdu, tiho in oprezno, a tat oblastnih korakov, kakor bi imel bogsive kako mirno vest, brezskrbno po trati zraven ceste. Kako daleč pač lahko

pride tak zlobnež, da ga že vest ne opominja več!

Ko dospeta do starega križa, ki stoji tik ceste, postoji lopov ter srepo zre okoli sebe, ali ga nikdo ne vidi, in ko ne zapazi nič sumljivega, stopi h križu, sname torbo raz rame ter jo urno smukne skozi malo luknjo pod streho križa. A usoda je hotela, da se je v ravno istem trenutku pokazala luna izza oblakov, in naš Marko je lahko vse, kar se je pri križu godilo, natanko opazoval. Pri tej priliki je čutil tako radost, da je od veselja kar poskočil, in oddahnil si je, kakor bi se mu odvalil par stotov težek kamen od srca. Lopovi so imeli tedaj navado, da so shranjevali denarje za nekaj časa v tem križu, da bi se nič ne sumničilo o njih, če bi jih kdo videl in bi imeli toliko denarja pri sebi. Še dan-današnji imenujejo ljudje ta križ „štercovski križ“. Ko so bili torej denarji po tatovem mnenju v varnosti, se obrne na desno ter jo mahne urno po stranski poti naprej. Marko iz previdnosti še malo počaka, a nato stopi veselega srca h križu, seže z roko za streho in brzo vzame torbico z denarji ven. Potem tiplje še malo okoli,

in glej čudo! Njegova roka zadene na drugo denarnico, ki pa je obsegala še enkrat toliko denarja, kakor njegova lastna torbica.

Brez obotavljanja dene obe torbici na rame, pod suktno seveda, da bi jih vsakdo ne zapazil, obriše si z rokovom pot s čela — saj pač ni nič izvanrednega, ako pri taki priložnosti človeku debele kapljice znoja padajo po licu — in pogleda na uro, katero je nosil vedno s seboj; kazala je šele jednajst. Ta urica mu ni bila samo vsikdar in povsod zvesta spremljevalka, ampak spominjala ga je posebno na rajnega soseda, ki mu jo je daroval kot birmski boter. Bila mu je torej draga svetinja, ki jo je skrbno varoval. Moral jo je sicer prav pogostoma nositi k urarju, a zavrgel je nikakor ni.

Marko pospeši tedaj korake in dospe v pol uri na plano polje. Ko je prišel na prosto, jel je kmalu prosteje dihati, in še bolj se je razveselil, ko zagleda nedaleč hišo, s katero je vedno živel v najlepšem prijateljstvu; bilo je samotno selo in sicer gostilna, kjer so se kmetje shajali, če jim je čas to dopuščal; posebno ob nedeljah je bila pivnica polna možakov, ki so tam

Londonska novejša poročila trdijo, da velike pomorske bitke skoro gotovo pred sredo maja ne bo. V Londonu so prepričani, da bo Togo skušal s kako zvižajo presenetiti Roždestvenskega ali Nebogatova. V Tokiju vlada silno razburjenje proti Francoski, ker je baje del ruskega brodovja še vedno v bližini zaliva Kamranka in Roždestvenski semtertja pošilja nekaj svojih ladij v zaliv, da ondi nalože premoga. Pričakovati je odločnega japonskega ugovora v Parizu. Druge vesti trdijo, da so Rusi že popolnoma zapustili Kamrank. Gotovo se ne ve.

Vesti, da bi se bila Roždestvenski in Nebogatov že združila, še niso potrjene, kakor še tudi ni prišlo poročilo, da bi bil Nebogatov že plul mimo Singapura. Rusi hranijo popolno tajnost o Nebogatovi vožnji. Nebogatov mora vsak čas mimo Singapura, ako si ne bo izbral druge poti. V treh dneh bi bilo Nebogatovu mogoče priti od Singapura do zaliva Kamrank.

Če bi Japonci morda poskušali motiti vožnjo tretjega ruskega brodovja po Južnokitajskem morju, mu bo Roždestvenski hitel na pomoč, sicer se bo pa združenje izvršilo brez boja skoro gotovo na višini pri Kamranku.

Častnik od štaba Roždestvenskega piše v svojem pismu, da vlada na ruskem brodovju neumorna delavnost. Pomorščaki so vsi drugačni, kakor so odšli iz domovine; popolnoma so si prisvojili skrivnosti pomorske službe: hitrost, točnost, pazljivost in predvsem razumevanje službe. Ob svojih prostih urah se mornarji vedno uče in bero mornarsko-tehnične knjige. Admiral je povsod navzoč, povsod svetuje, uči, kara. Pismo končuje: Bodočih dogodkov ne moremo vedeti naprej, toda vsi upamo, da bo brodovje Roždestvenskega storilo svojo dolžnost in ako bo treba, bomo šli vsi v gotovo smrt z zavestjo, da bo naša smrt sovražnik drago plačal." Rusija torej ne pričakuje brez upanja bodočih dogodkov.

Iz tega je razvidno, da bo Togo moral biti jako oprezen. Od prihodnje pomorske bitke je mogoče odvisen konec vojske.

Neki dunajski list trdi, da se bo Togo za sedaj samo branil in ne bo napadal ter pristavi: „Če se bode Roždestvenskemu

kvasili in modrovali ter marsikatero „pogruntali“. Bila je občespoštovana kréma. Tja jo mahne Marko ter si naroči bokal one pijače, katero je baje že Noe pil, da bi prilil suhemu grlu, češ, da se ne posuši. A tudi drugim možakom, ki so se ravno krepčali s hladno kapljico, je večkrat natočil iz svojega, in kmalu se je marsikatera okrogla razlegala v tibo noč...

Šele zjutraj se je napotil Marko domu. Seveda ga skrbna ženka v prvem trenutku ni bila vesela, ko je pijan priklovratil v hišo. A kmalu sta bila zopet prejšnja prijatelja, ko ji je povedal, kakšno srečo je imel pri „štercovskem križu“.

Nemški cesar in Japonci. Mnogo se govori o razgovoru, katerega je imel nemški cesar z japonskim diplomatom. Pri sprejemu na dvoru se mu je približal cesar Viljem ter mu rekel: „Častitam Vam! Vi ste danes junaki dneva! Ali ne pozabite, da ste se to, kar znate, naučili od Nemcev“, — „Veličanstvo“. odgovoril je diplomat, „mi ne bomo nikdar pozabili, da smo se vse od Nemcev naučili, razven — strahu pred Rusi.“

posrečilo, udreti v vodovje vztočnega Kitaja in tudi tam vršiti nadzorstvo nad prometom po morju, potem bi bile v veliki nevarnosti tudi zveze japonske vojske z domovino in preskrbovanje japonske vojske z živežem. V Tokiu izvršujejo vse možne odredbe, da bi vsaj za nekoliko časa zmanjšali škodljive posledice tej okolnosti.

Potrjena tudi niso poročila, ki se pojavljajo vsak dan, da se je že vršil neki boj med sovražnima brodovjema.

Ves nadaljni razvoj stvari je odvisen od odločb obeh sovražnih si poveljnikov. Kakor hitro se bo Roždestvenskij združil s tretjim ruskim baltičkim brodovjem, bo poizkušal skoro gotovo naglo priti v Vladivostok. Ali bo udaril naravnost tja, ali bo pa vozil skozi Tiho morje? Ravno tako je vprašanje, ali se bo Togo postavil že sedaj Roždestvenskemu odločno nasproti, ali pa ga bo pustil v Vladivostok in ga poizkušal oslabiti z zavratnimi napadi oddelkov za pomorske mine in torpedovkami, katerih ima Japonska okolu 90.

Razna nasprotujoča si poročila je tolmačiti tako, da jih sovražnika nalašč širita, da bi premotila drug drugega.

Samouk.

Pa še tretji pomen besede samouk imamo in na ta pomen navadno najbolj mislimo, če izgovorimo besedo samouk. Samouk je tisti, ki se poprime in uči kake stroke, katera ga posebno zanima ter se trudi v njej izpopolniti, ne da bi se pri komur drugem učil, ampak si sam po lastnih izkusih in po lastnem trudu pridobi spretnost v kaki stvari, ki se nauči česar zunaj šole, ne da bi mu kdo razkazoval in razlagal, ki že zna, ampak ki pride, kakor pravimo, sam na to. Zato se tisti, ki je hodil v šolo, ni kot samouk naučil tega, kar ima iz šole; tudi ni samouk tisti, ki ima to, kar zna n. pr. v rokodelstvu, ker je bil pri dobrem mojstru; pač pa je samouk že tisti, ki se uči in dela doma sam za se, pa zajemlje iz knjig svoje znanje. Možno zna dobro škafe delati, ne da bi se učil pri kakem mojstru, je samouk; kdor se je sam iz sebe naučil bukve vezati, trte cepiti, zasluži ime samouk; tisti, ki ponareja denar, je samouk, česar pa seveda nikomur ne priporočamo. Vsi ki so kaj važnega iznašli, različne stroje, smodnik, strelvod, knjigotiskarstvo, so pravi samouki, ker se tega, kar so iznašli, niso mogli pri drugih naučiti, saj še nikdo prej ni znal. Dosti je takih, ki so se sami za sebe naučili tujih jezikov, kar je hvalevredno. Iz samoukov postanejo največji učenjaki, ki spravijo vedo na kako višjo stopinjo.

Vsak človek bi naj postal samouk; ker človek se ima celo življenje zadosti učiti, pa v šolo ne more hoditi, ali pri mojstru se učiti celo življenje. Pa v vseh strokah ne more eden postati samouk. Mi moramo poznati sebe in svoje zmožnosti. Za kateri predmet smo najbolj sposobni in kateri nas najbolj zanima, tistega se resno poprimimo, tako lahko dosežemo mnogo. V šoli se človek nauči marsičesar, pri bralnem društvu se sliši tudi mnogokaj, pa vsak ni za vse; človeško znanje je preobširno, kakor da bi vsak moral znati vse; takega človeka sploh ni; pa kar človeka najbolj vleče nase, tam naj se potruji, ondi naj brska naprej. Ko bi le mi Slovenci bili samouki v tretjem smislu in bi

vsak nekaj si izbral za predmet svojega učenja, bi naš narod vkljub temu, da nam primanjkuje višjih šol, sčasoma postal mojsterski narod!

Samouk ni tako razumeti, kakor da bi se moral tak zapreti zunanjim vplivom ali bi se ne hotel učiti od drugih, ki ga že daleč v tisti stroki mogoče presegajo, ampak bi hotel vse na svojo roko in možgane delati ter si ne bi pustil nič reči od drugih, to bi bil čudak. Samouk naj je človek le takrat, kadar nima prilike od drugih se učiti, znal bi pa rad. Zlasti knjig ne sme nikdar zametovati, če jih lahko dobi v roke, ampak na podlagi knjig še le samouk lahko doseže kaj znamenitega v svojem predmetu.

Hvaležna naloga za samouka je n. pr. umna živinoreja; kdo drugi, ki je precej potoval, bi si izbral zemljepisje za svoj predmet; kateri je posebno prebrisane glave, bi se spravil na elektriko, kakor en kmet na Pohorju, ki si ve narediti električno luč. Domači zdravnik, ki bi vedel pomagati sebi in svojim v prvi nevarnosti, bi naj bil pri vsaki hiši. Rokodelci samouki še imajo ostanke nekih predpravil v državi, da smejo izvrševati svoj obrt, ne da bi bilo treba plačati dac. Tisti rokodelci, ki so posebno iznajdljivi v svoji stroki, še dobijo, če iznajdejo kaj novega, takozvani patent, to je predpravico, da jih ne sme nikdo posnemati in ponarejati njihovih izdelkov.

Zato bratje! na delo! vsi bodimo samouki! Berimo radi poučne strokovne knjige, požvedujmo po njih ter si jih izposojujemo v bralnih društvih! Naj še ne zadostuje to, kar tukaj slišimo za našo izobrazbo; društvo nam le daje glavne vodilne podatke za naše delo, mi pa sami na tihem delajmo doma kot vrli samouki, da bo mnogoteri izmed nas v kaki panogi kmetijstva ali v rokodelstvu ali celo v višjem znanji takorekoč doma; tedaj lahko nastopi v svojem društvu kot pravi sotrudnik, ki ne samo zna sam nekaj, ampak ki more v različnem predavanju tudi drugim dajati dobrih naukov v posnemo.

Našinec.

Razne novice in druge reči.

Naše misli. Pravijo, da gospod Bračko iz Orehovec niso nič kaj dobre volje in da se jezijo nad svojim stričnikom, ki ga v neki črešnjevski zadevi toliko poprašuje za modre nasvete! Ej, ej! Ptujski Ornik bi rad bil državni poslanec za mesto Maribor —Ptuj, a Nemci ga nočejo, ker Ornik vendar nosi na sebi znak slovenskega rojstva! Tako, tako! Ptujski „Štajerc“ išče v zadnji številki z m o ž n e g a urednika. Torej dosedanji niso bili zmožni? Glej, glej! Z Bogom!

Sv. Martin na Pohorju. Ravno na Velikonoč v jutro ob 2. uri umrla je tukaj Jera Kapun, po domačem Vranjca, v 65. letu svoje starosti. Bila je to blaga žena in dobra mati svojih otrok, skrbna gospodinja in že 25 let vdova, na velikem posestvu v bližini sv. Henrika, na slovenskem Pohorju, ki je gospodarila tako modro in lepo, da je bila marsikateremu slovenskemu možu in gospodarju v izgled. Rajnka pa ni bila samo dobra mati svojih otrok, temveč tudi do vseh, ki so se v eni ali drugi zadevi k nji obrnili; revež ni od nje nikdar prazen odšel; zatorej pri slovesu od hiše

ni bilo očesa, ki bi se ne solzilo; in ko so jo v jamo položili, zdelo se je vsakemu navzočih, da mu pokopljejo lastno mater. Bila je pa rajnka tudi zavedna Slovenka, ljubila je čez vse svojo hribato domovino, spoštovala svoj mili materni jezik, in ravno radi tega je morala od nekaterih izdajalcev svojega naroda marsikaj grenkega prestati. Ali ostala je trdna v svojem prepričanju, kakor skala, katera se ne da razrušiti. Naj bi njo vsi posnemali! Ker je rajno vse spoštovalo in ljubilo, se je v torek, dne 25. aprila v kljub slabemu vremenu zbrala tako ogromna množica, da že dolga in dolga leta, sploh pa v ti vasi menda še ni bilo takšnega kmečkega pogreba, katerega sicer niso dičili krasni vencji, dičile so pa sprevod molitve rožnega venca od doma do cerkve. Pač s težkim srcem smo se ločili od nam tako drage in ljube osebe, katere truplo smo položili v hladno zemljico. Zalujočim otrokom želimo, da bi bili vredni otroci svoje dobre matere; blagi materi pa Bog daj večni mir in pokoj!

Pri Sv. Antonu v Slov. gor. umrl je po kratki, a mučni bolezni previden s sv. zakramenti, dne 25. aprila mladenič Matija Ostrc. Rajni v cvetu svoje mladosti, star 21 let, bil je vrl mladenič ter ud Marijine družbe. Pogreba se je udeležilo precej občinstva ter fantje Marijine družbe. Kaj ganljivo nagrobno, tako, da ni bilo suhega očesa, so govorili č. g. Lasbacher, voditelj Marijine družbe. Nad njim so se pač spolnile besede: „Človek od žene rojen, malo časa živi, in kakor nežna cvetka oveni.“ N. v m. p.!

Sv. Tomaž pri Ormožu. Na Veliko soboto je pri blagoslavljanju jagnjeta v kapeli v Rucmancih zgorela podoba Marije. Bila je oblečena v pravo obleko in ta se je vžgala. — Trinajstletni sin Ivana Irgolliča se je ponesrečil s samokresom. Pri strelu mu je dlan razdrapalo!

Na Pragerskem se bo baje ustanovila nemška šola. Naš list je že pred par leti opozoril slovensko javnost na veliko važnost Pragerskega, ki postaja zaradi svoje ugodne lege na križališču železnih cest vedno večja. Toda naš glas je bil glas vpijočega v puščavi. Sedaj so položili Nemci roko na Pragersko in Slovenci jim bodo morali delati tlako.

Ormož bi že davno lahko postalo slovensko mesto, ako bi si tamkaj bili Slovenci popolnoma siožni in bi tudi delali na to, da dobijo pri občinskih volitvah večino. Dve posojilnici imajo, več Slovencev je zelo bogatih, drugi so vplivni možje, a še vedno si niso priborili v občinskem zastopu niti enega razreda. Če ni dovolj glasov, treba jih polagoma ustvariti, s čakanjem in spanjem pa ne bomo nikdar ničesar dosegli!

V Rogatec so dobili sedaj nemškega in protestantskega sodnika, ki bo rezal kruh pravice slovenskim in katoliškim krajanom. Toda vse to še ne vzbudi rogačkega okraja. Če bi prišel tudi Japonec ter delal japonsko politiko, slovenstvo v rogačkem okraju bi ostalo mirno in zadovoljno z vsem. Naj delajo drugi, kar hočejo, da le nam ni treba nič delati. Slovenska zaspanost, naj živi!

V gornjeradgoneskem okraju je začela pojemat Bračkova slava. Že nad deset let nam načeluje Bračko, a kaj se je zboljšalo v okraju? Doklade so višje kakor prej, ceste so blatne bolj kakor prej, podpore od nikoder in nikjer. Pač pa se je doseglo,

da se je v celi okraj naselilo sovraštvo in strankarstvo. Kjerkoli se je naselil Bračkov pristaš, tam je izginilo prijateljstvo in ljubezen med sosedi, vaščani se tožijo in napadajo, tako da so po marsikateri vasi naredili Bračkovi pristaši pravi pekel. Trezni, pametni ljudje to uvidijo in obračajo hrbet Bračku in njegovi gardi.

V Slovenjemgradu bo na tretjo nedeljo po Veliki noči zopet veliko zborovanje in sicer ne politično, ampak gospodarsko. Vabimo vse zavedne kmete in kmetijske sinove, da pridejo na ta shod. Kmetje moramo držati skupaj ter se vedno tesneje organizirati. Kakor čitamo večkrat v „Slov. Gosp.“ so nam kmetje v drugih deželah mnogo naprejši! Torej za njimi, slovenski kmetje!

Šoštanj je in mora ostati slovenski! To je geslo, ki gre v Šoštanju od ust do ust! Saj nismo Slovenci rojeni za to, da bi tlačani drugim! Saj smo nadarjeni in razsodni dovolj, da sami sebi gospodarimo. Tujcev, ki so nam celo sovražni, ne smemo pustiti na krmilo. Nemci sploh zaradi tega tako koprnijo po vladi, da bi nakopali stroške za nemško šolo občini, ker so jim ti stroški preveliki. Ne boš, nemški Mihelj!

Nova Štifta pri Gornjem gradu. Naj Vam, dragi čitatelji „Našega Doma“, nekoliko opišem prelepo slavnost, katero smo imeli tukaj na velikonočni ponedeljek. V spomin na lanski Marijin jubilej so dali naš gospod župnik napraviti krasno podobo lurske Matere božje. Ta podoba ali kip, katero je izdelal g. Ivan Cesar, akademični podobar v Mozirju, je bila namreč na ta dan slovesno blagoslovljena. Pred podobo, katero je nosilo šest deklet, je šlo nad sto in dvajset deklet v procesiji iz župnišča v cerkev. Dekleta, katera so bila vse belo oblečena, so se v cerkvi razvrstile okoli podobe Marijine, ki je kakor zmagovalna kraljica stala na vzvišenem prostoru med njimi. V cerkvi so gospod dekan iz Gor. grada slovesno blagoslovili najprej podobo lurske Matere božje in potem beli križ ali bandero s podobo lurske Matere božje na eni, in s podobo sv. Jožefa na drugi strani. Ker je prišla tisti dan tudi procesija iz Gornjega grada, je bilo ljudstva jako veliko. Pa tudi iz drugih krajev je bilo precej ljudij. Tacega dneva še ni videla Nova Štifta, je rekel marsikateri.

„Cilli“ — ne poznamo. Pred kratkim peljal se je z brzovlakom slovenski kmet iz Zidanega mosta v Celje. Dasi je v Celju sprevodnik na vso moč vpil: „Cilli, Cilli!“ vendar se naš kmetič ni ganil iz voza, ampak se je mirno peljal naprej ter čakal, kadar bode sprevodnik klical „Celje“. Še le ko je prišel vlak v Grobelno, spoznal je kmet, da je že mimo Celja. „Šent“ je rekel, pa nisem nič slišal klicati „Celje“. — Priporočali bi našim poslancem, da si take slučaje zabeležijo in jih porabijo, kadar bode zopet kak nemški poslanec trdil, da so slovenskemu ljudstvu nemška imena postaj boljše znana kakor slovenska, ter da zastavijo vse svoje moči v to, da se bodo vendar enkrat na vseh progah južne železnice na Slovenskem Štajerju postaje izklicvale tudi v slovenskem jeziku in da bodo vsi napisali dvojezični. Te pravice nam južna železnica mora dati.

Iz Dobja. Nekaj „Štajercu“ v odgovor na njegove dopise iz Dobja! Sicer se nam zdi preneumno, da bi odgovarjali „Štajercem“ dopisunu na vsa njegova zavijanja, le toliko moramo povedati, da iz tiste

vaše moke ne bode nič kruha, kar ste že najbrž sami izprevideli. Zato vas vest tako hudo peče in ne veste, kje bi si jo ohladili. Za to ste si izbrali ta podli list za svoje umazane naklepe. Zaradi ustanovitve kaplanije ste najbolj nemirni, ker se bojite, da bi naš gospod župnik dobili kedaj pomoč. Pravite, da so shajali prej jeden sam gospod župnik brez kaplana, da bi tudi sedaj lahko. Res je, da so shajali prejšnji gospod župnik brez kaplana, a podučeval je takrat tudi en sam učitelj! A ni še bilo dovolj, da so v št. 6 pokazali svoje želo proti č. gospodu župniku, ne, ampak so se drznili še v št. 8 jih zopet blatiti. Tudi na ta dopis hočemo kratko odgovoriti. Naš gospod župnik so zares prevzeli za nekaj časa tajništvo, ker nimamo ravno sedaj zato drugega sposobnega človeka. Zato pa porabijo svoje proste ure, in s tem ne zanemarjajo svojih stanovskih dolžnosti, to storijo le iz dobrosrčnosti in ljubezni do svojih faranov. V občini pa moramo tudi štediti, ker smo prejšnja leta hudo zagazili, ko smo imeli nekega župana obenem občinskega tajnika, ki nam je naložil breme na ramo, ki nas sedaj hudo tlači. Da imajo gospod župnik hišo na prodaj, to naj ne skrbi dotične preveč, vedeli smo dobro, komu diši hiša, zato se je ta kupčija ustavila. Naj bo pa dotični prepričan, da se mu ne bode izvedlo, kar si domišlja. Hiša je za obrti postavljena in se bode še zanaprej pošteno v to uporabljala, kar je v naši fari prav potrebno. Gospod župnik se pa prav nič ne brigajo za to, da so hišo kupili, s tem zabranili veliko nerodnosti pri cerkvi in smo jim tudi farani hvaležni, kar je bil tudi naš namen. Da pa imajo poštene najemnike v svoji hiši, to lahko mi farani iz svojega lastnega prepričanja povemo. Vedi nazadnje tudi, da ljudij, ki so sedaj v trgovini, ti ne boš nikdar izgnal, ker so pošteni in naši domačini! Dovolj!

Vestfalsko. Delavcem se po štrajku slabeje godi, kakor poprej. Nadzorniki delavcem jako nagajajo; plačilo se jim ni nič povišalo, draginja je pa tu velika. Prav žalostno je videti tu čvrste slovenske fante, kako jih izrabljajo. Porivajo jih k najbolj pustemu delu ter jim dajajo nizko plačilo. Mnogi nesrečno semkaj zapeljani, bi se radi vrnili domu, pa majnka jim denarja za na pot.

* * *

Naše misli. Naš poročevalec iz Koroškega se gotovo zopet kje pretepa z nemškutarskim lintvertom, ker se za to številko nič ni oglasil. Vsi mu želimo dobrih uspehov in da bi se zopet oglasil!

Doberlavas. Ni še dolgo, ko smo žalovali ob smrti nepozabnega nam g. prošta. Na veliko sredo, dne 19. aprila, pa smo stali ob odprtem grobu, v katerega smo položili vrlega narodnega kmeta p. d. Topliča iz Kokija. Bil je rajni mož kat. narodne stranke, vrl naročnik „Našega Doma“. Ob grobu so mu vrl domači pevci (moški zbor) izvrstno zapeli; g. provizor Sadjak pa je imel nagrobni govor, v katerem je častil rajnega kot vzglednega kmeta in skrbnega očeta, kar si je rajni res zaslužil. Rajni je bolehal šest let za jetiko na drobru ter zapušča vdovo in šest deloma nedoraslih otrok. Bog jih tolaži! Časten mu spomin!

Sveče v Rožni dolini. Zopet žalostno poročilo! Na Veliko noč se je ubil p. d. Verhovnikov Rok. V nedeljo zjutraj je šel

na Mače, na Vstinove peči k mladeničem, ki so streljali z možnarji. Tam je bil približno eno uro, na to pa je šel naprej, in med potom je zašel v stran, kjer je padel čez peč in se ubil. Fant je bil iz majhnega mutast, vendar pri delu zelo priden. Bog tolaži žalostno mater in sestre!

Železna Kapla. V mrzli zimi smo sedeli v sobi pri gorki peči in se tam zabavali. A takoj v začetku vigredi se je prebudilo vse iz trdega spanja. Vse se je prav lepo ozelenelo, pričakovali smo prav ugodnega vremena o Veliki noči. Čisto brez deža sicer ni bilo, za drugo pa smo obhajali Veliko noč silno lepo, sedaj že par let ne tako. Imamo se to posebno zahvaliti tukajšnjim pevcem in godcem, milo so svirali in peli, ali smo tako rekoč kar po „taktu“. Na dan vstajenja je zapel slovenski mešan zbor krasno latinsko mašo sv. Antona. Bili so pri petju, kakor tudi pri godbi, samo slovenski fantje in dekleta. Ali ni to ponos za nas vse tukajšnje Slovence? Kristus se je prebudil! Prebudimo se tudi mi in delajmo neumorno za narodno probujo. Srčno hvalo tudi izrekamo gospodu organistu in pevovodju, kateri je imel gotovo veliko truda, da je toliko izuril svoj zbor. Pristopite, dragi fantje in dekleta, k temu zboru, ne boste se kesali; kar boste storili, storili boste sebi v čast in lastnemu narodu v blagor. Torej tako naprej, materni jezik čislajmo nad vse, do zadnjega zdihljaja. Svoji k svojim in zmage smo si svesti. Vi pa, izdajice, kateri zatirate svoj lastni slovenski narod, se sramujete svojih slovenskih starišev, vi imate na mestu srca kamen, kajti resnična je pesem: „Kdor ima srcé, — zna za dom solzè, — za slovenske domovine raj; — za njo rad živi — za njo rad hrepeni — njo, le njo bi ljubil vekomaj.“

Kamen. Postajališče Rikarjavas se bo nekoliko povečalo, napravil se bo nov tir, da se bodo mogli vlaki izogibati. Menda nimamo dosti upanja, da bi dobili tam postajo, ker „črno zlato“, ki ga tam kopljejo, ne obljubuje posebne prihodnosti, ker je premog še premlad in premehek; do sedaj ga odpošljejo vsaki dan eden vagon.

Prevalje. Umril je na Lešah g. Engler, predsednik katol. delavskega društva v Prevaljah. Bil je komaj eno leto predsednik. Veličasten pogreb je pokazal, kako priljubljen je bil rajni. Pogreb je bil 19. aprila. N. v m. p.!

Šent Vid. Prijetno je bilo pri nas na velikonočni ponedeljek. Napravili so k nam izlet mohliški pevci in precej rodoljubnih fantov iz Dobrle vasi. Treh pevskega zborov menda Šent Vid še ni poslušal. Peli so domači cerkveni pevci, mohliški zbor pod vodstvom g. Vavtizarja in moški kvartet. Izvrstno nas je kratkočasil znani in priljubljeni gospod O. iz Celovca. Naj bi vendar pevska društva napravljala sedaj v vigredi večkrat izlete in bi razveseljevala slovensko ljudstvo. Slovence, posebno naša mladina je rada vesela, in če se ji ne ponudi poštene zabave, išče pač manj poštene.

Semenj v Guštanju na velikonočni torek za dva sejmarja ni bil srečen. Eden je od skupička 144 K za kravo 100 K izgubil. Drugi je kravo kupil in jo na vrvi domov peljal. Toda med potom je kravo izgubil in samo vrv za seboj vlekel. Ko se je ozrl, ni bilo krave nikjer videti, in za samo vrv držoč, je vzdihnil: „Maj, kje je pa krava?“ Šel jo je nazaj iskat. Ali jo je našel, še ne vemo. Prvi izgubljenih kron še ni našel.

Duhovniške zadeve. Za dekana tinjske dekanije je imenovan mil. g. Antou Trobež, proš v Tinjah. Proštinsko faro v Dobrli vasi bode kot provizor oskrboval odtoni g. kaplan Andrej Sadjak.

Birmovanje se vrši v maju: 3. v Št. Rupertu pri Velikoveu, 4. v Belčivasi, 6. v Migarjih, 7. v Galiciji, 8. v Št. Vidu v Podjunski dol., 9. v Žetarivasi, 10. v Kotljah, 11. pri Mariji v Rojah, 13. v Reihensfeldu, 15. v Polanjah v Labodski dolini, 16. v Krčanjih, 17. v Djekšah, 18. v Lelingu, 20. pri Sv. Urbanu nad Glanekom, 21. v Feldkirhnu, 22. Auserteihen, 23. v Arijah, 24. v Dobrijah, 25. v Milstatu.

13-leten dečko sam na potu v Ameriko. Tržaška „Edinost“ piše dne 27. m. m.: Včeraj popoldne, ko je ob 5. uri 35 minut pridrdral vlak na kolodvor južne železnice, je stopil iz vlaka med drugimi popotniki tudi neki komaj 13-letni dečko, ki pa je bil popolnoma sam. Izstopivši iz vlaka je pa začel zvedavo gledati okrog. Kmalu ga je obstopilo nekoliko oseb in med temi tudi naš poročevalec. Na vprašanje — ki mu ga je stavil nekdo — kam da potuje, je dečko dejal: „V Ameriko!“ „Pa tako sam?“ „Seveda!“ je odgovoril deček. Pristopil je k njemu policijski agent ter ga vprašal po potnem listu. Deček je potegnul iz nedrij čitanko IV. razreda ljudske šole, v kateri je imel med stranicami več papirjev in med temi potni list in vozni listek do Amerike in sicer od avstro-amerikanske paroplovne družbe. Policijski agent je pregledal listine in našel vse v redu. Med tem so pa ljudje stavili dečku razna vprašanja. Tako je deček povedal, da sta mu roditelja že par let v Ameriki, a on da je bil sam pri nekkih sorodnikih. Sedaj sta mu pa roditelja pisala, naj pride tudi on v Ameriko, in mu ob enem poslala za vožnjo potrebni denar. — Dečko je doma iz Vinice na Dolenjskem in ima komaj 13 let. Vzel ga je seboj uslužbenec avstro-amerikanske paroplovne družbe. Ko je deček odhajal z možem, mu je rekel nekdo, pogladivši ga po licu: „Le korajžno, le korajžno, fant!“ „O, saj se nič ne bojim!“ je odvrnil deček, a ob enem sta se mu vdrla po licih dve debeli, bleščeci solzi.

S perutninarstvom so se začeli pečati na Danskem šele leta 1867. Od tedaj je izvoz naglo rasel. L. 1895 so ustanovili društvo za izvoz jajec, ki jih je v enem letu izvozilo za 10 milijonov kron. Leta 1902, torej čez sedem let po ustanovitvi zadruge, pa so jih že izvozili za 30 milijonov kron. Od tega je imelo društvo čez pet milijonov kron čistega dobička.

Koliko bi veljal vozni listek 3. razreda od zemlje do solnea. Neki Amerikane, ki gotovo nima skrbi za vsakdanji kruh, je izračunal, da bi veljala vožnja v 3. razredu po železnici — ako bi se seveda dala napraviti — od zemlje do solnea ravno 930.000 dolarjev. Pri hitrosti 60 km v eni uri potovalo bi se ugodno do solnea 2.500.000 ur = 104.163 dni ali 285 in pol leta, preden bi konduktar zaklical „solnce“ „aussteigen!“ (Nemci so si namreč že zagotovili pri vseh vladah, da mora biti službeni jezik tudi na tej železnici nemški, sicer bodo z obstrukcijo preprečili koncesijo. Že iz tega vzroka se bo skoraj gotovo projekt razbil.)

Milijonar Rotšild in berač. Na novega leta dan je prišel berač k Rotšildu, da mu čestita. Svoje želje je začel prednašati s

tako močnim glasom, da ga je Rotšild moral opozoriti naj govori tišje. Ta opomin pa je užalil beraško čast tako, da je z ostrim glasom odvrnil bogatino. „Ako mislite mene učiti, kako naj prosim, izročite mi svoje poklice ter se poprimite mojega, homo videli, kdo bo boljše izhajal.“

Solnčna luč in rastline. Veliko rastlin je, ki vedno tako rastejo, da se obračajo proti solncu. Ker se kemični procesi, ki so potrebni za rast rastlinskega telesa, izvršujejo mnogokrat le pri prisotnosti svetlobe, se je dolgo mislilo, da kemični vpliv svetlobe povzročuje obračanje rastlin k solncu, ki lažje privaja potrebne kemične procese rastlini. Natančni poskusi so pa pokazali, da imajo rastline takorekoč neko hrepenenje po svetlobi, ali morebiti boljše rečeno, da vpliva solnce na rastline mehanično, popolnoma neodvisno od ogrevajoče in kemične moči solnea. Rastlinske kali so obesili tako, da so bile jako lahko vrtljive; nato so jih dali od solnea obsevati. Pri tem so bile pa postavljene posode s takimi snovmi, ki popolnoma vsesavajo vase žarke gorkote in kemične žarke, tako da ti niso mogli dospeti do kali, ki so bile potemtakem zadete le od samih žarkov svetlobe; toda že čez nekaj ur so se zavrtile obočene rastlinske kali za precejšnem kot proti solncu, ki jim je pošiljalo samo svetlobo.

Strah divjih zveri pred mišjo. Če zagleda lev, tiger, slon, opica ali kenguru miš, obide ga največji strah in trepet pred to živalico. To so pokazali poskusi v menažeriji cirkusa Barnum in Bailey v Bridgeportu, Connecticut. Najprej so spustili najmanjšo miško, katera je bila privezana za zadnjo nogo z vrstico, k tigru. Ko jo je zver zagledala, skočila je v trenutku v najzadnejši kot svoje kletke. Miška ga je mirno gledala, potem pa šla proti njemu in začela skakati po njegovih nogah. Tiger ni kazal nobene sovražnosti, le tekal je iz enega kota v drugega. Naposled so mu vzeli miško iz kletke in jo vtaknili k levu. Tudi ta je bil nad vse bojež, vzdignil se plaho, se umikal vsak čas ter ječal. Miško so spustili na to med slone. Tukaj pa je nastala prava panika, ker slon se nobene reči bolj ne boji nego miši. Rilce so dvigali kvišku in spuščali iz sebe tuleče glasove bojazni. Ker so se uslužbenec cirkusa bali, da se ne bi zgodila kaka nesreča, kakor se je pred par leti, vzeli so miško proč in jo devali v kletke opic, žiraf in kengurujev, toda povsod isti strah, isti trepet, ista bojazen. Srčnejši so bili gorski levi in pume, ko so k njim spustili miš. Skočili so takoj nanjo in jo na mestu ubili. Nilski prešič je požrl celo podgano, katero je preje ubil. Flegmatični tapir je bil pa čisto neobčuten in je prezirljivo gledal miši in podgane. Fotografirali so ga, ko mu je miš letala po njegovem dolgem nosu.

Leta po zraku. Iz San Francisco v Ameriki poročajo: Profesor John Montgomeri od vseučilišča Santa Clara v countyju Santa Cruz, izdelal je letalni stroj v popolni obliki ptice. S strojem je priredil že tri vzlete. Da so stroj dvignili do gotove višine, upotrebili so s toplim zrakom napolnjen zrakoplov. Motor letalnega stroja tehtal je 42 funtov in zrakoplovec se je s pomočjo zrakoplova dvignil v višino 800 čevljev. Pri tem je bil pa prenervozen in ni aparat krmil tako, da je v velikih krogih letel proti zemlji, kamor je srečno prišel. Drugi vzlet je pa bil popolnoma uspešen. Zrakoplov te je dvignil 2500 čevljev visoko, na

kar ga je profesor s svojim letalnim strojem ostavil in letel v gracijoznem krogu proti vetru, nato je nekaj časa mirno stal v zraku in se pričel v krogih bližati zemlji. Pri tretjem vzletu letal je stroj v višini 3000 čevljev, kakor velika ptica v velikih krogih navzgor in navzdol, nakar se je spustil na zemljo na istem mestu, na katerem je vzletel. Če je res?

Kralj in vojak. Pri ogledovanju čet na Nemškem je prišel pruski kralj Friderik II. nekega dne v taborišče tam nastavljenih čet. Že pri vходу v taborišče je opazil prav mladega vojaka na straži. Kralj se mu približa in ga vpraša: „Koliko let služiš že ti?“ — „Trinajst let,“ odgovori možko mladi korenjak. — „Koliko let pa imaš?“ — „Devetnajst,“ se odreže mladenič. — „Kako pa je mogoče, da služiš že trinajst let?“ — „No, to je pa čisto lahko,“ odgovori vojak, „pet let sem služil kot gosji, šest let kot kravji pastir in pred dvema letoma sem prišel sem služiti med ljudi.“ — Kralju je ugajala ta priprostost in ko vidi, da moli fantu iz žepa velika pipa, ga vpraša: „Zakaj pa ne kadiš?“ — „Jaz bi že kadil, pa naš stotnik je to strogo prepovedal.“ — „Če ti drago, le nabasaj si eno pipo.“ — „Tega ne smem.“ — „Le daj, na mojo odgovornost.“ — Vojak je zmajeval dvomljivo z glavo. — „Kaj ne veš, kdo sem jaz?“ — „Kaj bi ne vedel, naš kralj si.“ — „Torej le daj, jaz ti dovolim.“ — „Je že prav, pa naš stotnik vendar ne dovoli.“ Kralja je veselil ta pogovor in zato je zahteval, da fant nabaše pipo. Konečno ga je vendar ubogal. — „Kaj ne, tako ena pipa gre prav v slast?“ mu reče kralj in nadaljuje svojo pot dot do bližnje taborske straže. Tam se približa častniku, ki je nadzoroval stražo in mu reče: „Tam pri vходу v tabor sem videl vojaka s pipo v ustih. Fant naj pride precej sem!“ — Komaj pripeljejo vojaka pred stražo, že se zadre častnik nad njim: „Kako se moreš predrzniti na straži kaditi; saj so ti...“ Pri teh besedah se približa vojak kralju, ga potrka krepko po rami in reče: „No, vidiš, da sem imel jaz prav? Sedaj pa dobiva vsak svojo porcijo!“

Pravda za gos. Pred deželnim sodiščem v Gothi je končala te dni pravda za gos, ki je stala tri marke in pol. Pravda je trajala več let. Stroški te pravde so narasli na 250 mark. Tožitelj, vodja tiskarne v Bischlebbnu, kateri je dolžil nekega kmetovalca po krivem, da hrani gos, katera je ušla njemu, mora plačati vse stroške. Samo pristojbine za priče znašajo približno devetdeset mark.

Nemška zvitost. Nemški kmet pride k blagajnici velike banke in želi, da bi mu izmenjali en stotak. Blagajničar mu da zavitek, v katerem so bili sami goldinarji in na vprašanje kmeta, je li res 100 goldinarjev notri, mu odgovori, da naj prešteje še enkrat sam. In res, kmet odvijje zavitek in začne šteti. Ko pa pride do 71, 72, 73, spravi drugo kar v žep, rekoč: „No, ako je bilo do tukaj prav, bo gotovo tudi ostalo prav.“

Mlekarstvo v Sibiriji. Tudi v oni deželi, o kateri mislimo, da je najbolj zapuščen na svetu, in o kateri smo prepričani, da vlada v njej večna zima in mraz, je mlekarstvo bujno racvito. Upeljali so ga Danci. Vlada je podpirala to stremljenje s tem, da je pošiljala gospodarske učitelje v one kraj, kjer je bila najbolj razvita govedoreja, in ti so snovali malekarne. Sibir-

ske mlekarne so največ lesene, vendar so znotraj lepe in snažne. Tam izdelujejo največ masla za izvažanje, ki se zavija v pergamentni papir. Mali papirni zavojčki se devajo na to v zabojčke, ki so 50 kg. težki. Tako vloženo maslo se drži v ledenicah tudi po dva meseca. Maslo izvažajo s posebnimi vlaki, ki imajo vagone nalašč za to narejene. Takih vlakov vozi vsak teden pet. Stroški za prevoz iz Sibirije do morja znašajo 15 K za 100 kg. Leta 1900 je bilo izvoženega masla za 53 milijonov kron.

Rrrrrink!

Burka, prevel I. Rojko.

Od kar so gospoda finančnega stražnika Župa pred nekaterimi leti skoro enkrat biciklisti povozili, je postal hud sovražnik vseh, ki se poslužujejo tega mrtvega konja. Svojega sovraštva do tega športa tudi ne skriva niti najmanj, ter se huduje in krega z vsemi mogočimi glasovi, ne oziraje se, je li kateri biciklist navzoč ali ne.

Tako sedi nekoč v neki priljubljeni, ob tržaški cesti stoječi gostilni „pri lipi“, pri penečem ječmenovem soku. Na cesti je kar mrgolelo biciklistov. Bilo je naravno, da je svojo pozornost precej obrnil na te, ter začel sam pri sebi zmerjati vse kolesarje celega sveta in se hudovati nad njimi.

Dva gospoda, ki sedita pri njegovi mizi, in sta slučajno oba tudi kolesarja, se na prvi hip spogledata začudeno. Nato se začneta skrivši suvati s komolci in si nekaj tiho šepetati, ter mirno poslušata napade in kreganje svojega sopiveca. Ko se gospod Župa za trenotek oddalji, reče eden izmed njiju:

„Nu, to ti je pravi tiček; temu pa morava malo zabeliti žgance!“

„Veš kaj napraviva temu nestrpnežu?“ de drugi; „meni je pri njegovem tarnanju zoper zvonjenje kolesarjev, ki mu, kakor se je sam izdal, tako razburjajo živce, šinila neka misel v glavo. Če jo dobro izpeljeva, bo veliko smeha, on se bo pa jezil, da bo zelen. Imam slučajno neko stvar pri sebi, ki nama v tem slučaju lahko prav dobro koristi!“

Ko pride gospod finančni stražnik Župa čez nekoliko časa nazaj, začneta gospoda pripovedovati najgrozovitejše dogodke, kako je ta ali oni biciklist brezobzirno povozil mirno potujočega potnika. Tako pripoveduje eden o slučaju, kako je nek biciklist nekega gospoda z imenom Čipčapček tako močno cvrknil v rebra, da ubožec ni več mogel izgovoriti svojega imena; na kar še biciklist dostavi, da „to še ni nič!“ Nadalje pravi, da je čital nekoč, kako je ponoči domov se vračajoči priletel gospod pekovski mojster bil od nekega kolesarja na tla podrt, in se je potem še trideset kolesarjev peljalo prek padlega gospoda, tako, da je izgledal ta ubogi pek, kakor kup testa, ne pa kakor človek. Seveda je bil tudi gospod pek dosti kriv, ker na prvo znamenje zvonca ni dosti hitro stopil na stran.

Med takimi in enakimi pogovori je postajalo vedno pozneje in pozneje; in ko gospod Župa — že nekoliko se zibajoč — slednjič vstane, da bi odšel, so se že lesketale zvezde na nebu. Oba gospoda ga spremljata do ceste. Med tem, ko ga eden še svari in opominja, naj vendar tudi on za sveto božjo voljo ne presliši opominjačega glasu kecega biciklistovega zvonca,

imel je drugi na Župovem pasu vzadi nekaj skrivnostno opraviti. Gospoda sta še obžalovala, da ga ne moreta dalje spremljati, ker morata ravno na nasprotno stran iti proti svojemu domu. Poslovita se z izvanredno vljudnostjo, ter mu še želita srečno pot.

Gospod Župa pogleda najprej previdno po cesti; pa kakor daleč more njegovo oko pri slabo razsvetljeni noči videti, ni opaziti nobenega človeškega bitja, niti biciklista in zato se napoti nekoliko pomirjen proti domu. Oba gospoda pa mu sledita v primerni daljavi.

Gospodu Župi pa ta grozovita dejstva in čini, katere je ravnokar slišal, kar nočejo iz glave. Zopet in zopet mu uhajajo misli na to, kako strašno bi bilo, ako bi tudi on v tako brezpodobno zmes zmečkan prišel domov. Naenkrat zasliši tik za seboj močan „rrrrink“. Poln strahu in groze skoči na stran, toda zopet se zasliši pretresujoč glas zvončka še veliko močnejše kot prvokrat za njegovim hrbtom. Ves obupan zbeži v cestni jarek, kjer ostane tako dolgo, dokler je nevarnost mimo in ko sliši končno iz daljave posmehovanje in krohot dveh človekov.

Jezen in godrnjaje se splazi zopet na cesto in nadaljuje svojo pot. Komaj pa napravi nekaj korakov, ga že glasen „rrrrink“ od zadej spravi v stran in zopet se sliši še glasneje se ponavljajoči „rrrrink“ ki ni prenehal, dokler se ni znašel gospod Župa z vsemi štirimi na materi zemlji v cestnem jarku.

Od strahu in svete jeze napolnjen, ves blaten in poten skočil je gospod Župa ta večer skoro gotovo petdesetkrat v cestni jarek; in ko dospe končno do pešpoti, ki vodi čez travnike k njegovi hiši, je olajšujoč vzdihnil: „Tukaj sem mi vendar ne bo sledil noben biciklist in tudi ta preklicani „rrrrink“ ne pride menda do mojih ušes.“

Tako je bilo — vsaj tako dolgo, dokler je hodil po mehki travi — in on se pomiri bolj in bolj. Končno se začne zopet hudovati nad biciklisti in jih psovati. Ko pa hoče prekoračiti brv, ki je napravljena čez potok pred njegovim stanovanjem, in ko je bil ravno v sredi — grom in strela „rrrrink“ zasliši za seboj. Po vsem mozgu ga speče in „bumst“ skoči — ne — vrže se s celo dolgostjo v potok.

Ves zmučen, moker in blaten, v največji razburjenosti dospe slednjič v svoje stanovanje.

„Mož, za Boga svetega, kako pa izgledaš?“ ga sprejme žena.

„Ti prokleti biciklisti!“ sopiha Župa; „vedno rrrrrink — rrrrrink — kup testa — rrrrrink — bumst v jarek — rrrrrink — bumst v potok — oh ko bi jih mogel potopiti!“

„Pa France!“

„Da, potopiti!“ in hoče svoji ženi natančneje razložiti, kaj je nocjo strašnega doživel, ko mu ona nenadoma pretrga besedo.

„Kaj pa imaš vendar tukaj vzadi na pasu?“

On se prime in zasliši zopet „rrrrink“. Župa skoči v stran, žena ga prime.

„Kaj nosiš ta kos ure seboj? Kdo ti je to privezal?“

„Kos ure? — Privezal?“

Kakor blisk se odpaše gospod Župa, da se prepriča o ženini trditvi. Na sabljinem pasu vzadej je bila pripeta na niti

potrta ura budilka. Ta ura pač gotovo ni že več dobro funkcionirala, kar kaže dejstvo, da ni vedno zvonila, ampak samo, kadar je zadela ob kamen ali kako drugo zapreko. Naravno, da na cesti ni zmanjkalo takih zaprek, ob katere se je ura budilka sprožila, in pri omenjeni brvi je bil ravno tak slučaj.

Vse to še se zdi gospodu Župi verjetno; toda kako je prišla ura budilka na njegov pas, to mu je uganka. Sedaj zapazi na pasu malo na strani listič s sledečo vsebino:

„V skrbeh za Vaše drago življenje sva Vam iz dobrohotnosti obesila svarilni stroj. Boljše je zmiraj, da skoči človek desetkrat več na stran, kakor enkrat premalo; potem nima vsaj povoda na tako podli način, kakor Vi danes, zabavljati čez bicikliste.“

Na zdar!

Oba gospoda iz gostilne „pri lipi“.

Od tega večera se varuje gospod Župa čez bicikliste zabavljati; zdaj se hudeje bolj na tihem, pa tem hujše in močnejše.

Listalca uredništva.

Črešnice. Pri znani sloverski tenkočutnosti bi bila nemara dotična občina, ki je v narodnih rokah, razžaljena, zato oprostite! — Sv. Tomaž pri Ormožu: Kar pravite o Jurji, ki je Štajerca k žrebei prigna, bo kedaj pozneje primerno, če ne pozabimo. — Sv. Peter pri Radgoni. Seveda, taki so! Muršič je v zaporu, mnogo še jih pride za njim! — Sv. Kungunda na Pohorju. Nam je rač zelo težko prinašati pesmi, ker zavzemajo toliko prostora! Oprostite torej in nam poročajte nakratko domače novice!

Svoji k svojim!

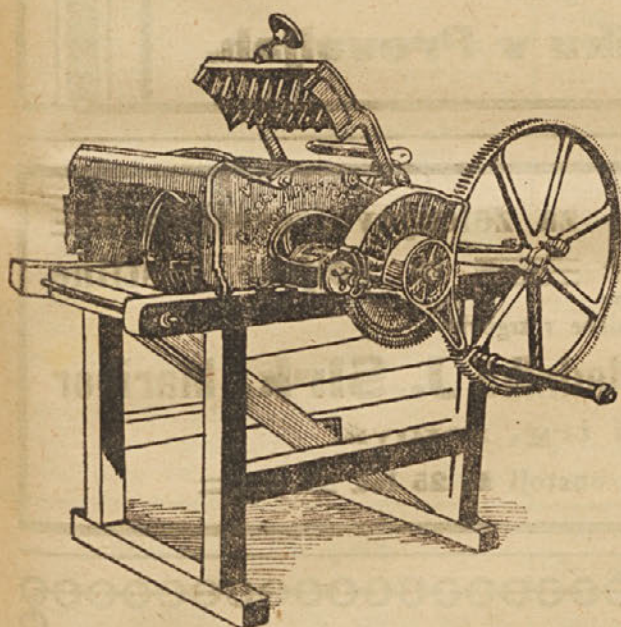
Svoji k svojim!

Prva narodna tovarna kmetijskih in poljedelskih strojev

v Hočah pri Mariboru (Štajersko).

Mlatilnica (Cerilica).

S samo vzdigajočim pokrivalom k varstvu proti nezgodi ako les ali kamen vedno v mlatilnico ne pride. Za gonitbo z roko zadostujeta 1—2 osebi. Za vitelj se kolo prestavi nižje in zadostuje 1 slabejši konj. — Rudeče medeni ležaji imajo prednost.

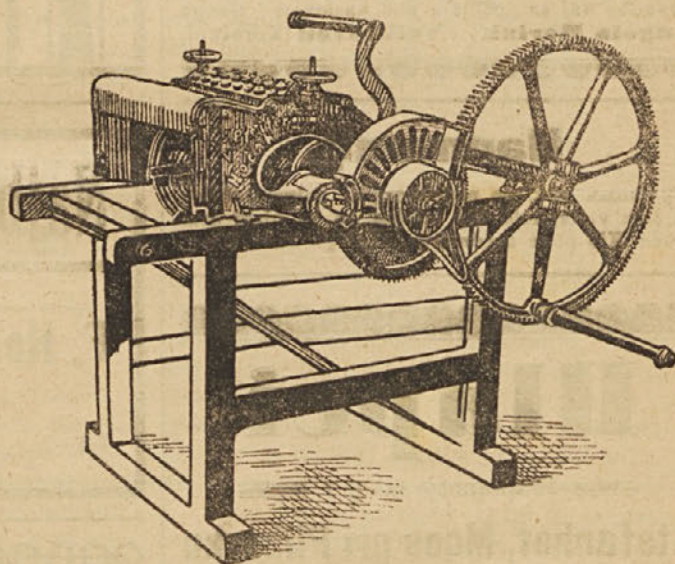

Cena 130 kron.

Ročna mlatilnica.

Ta slika predstavlja ročno mlatilnico, katera je zaradi njene trpežnosti, vsled izvrstne konstrukcije in zvestega dela skozi leta sem od g. kmetovalcev najbolj vpeljana. To z veseljem spričuje istina, da če v eno občino ena takih mlatilnic pride, se naroči v kratkem času še več ravno takih, kar dokazujejo tudi mnoga pohvalna spričevala. Boben mlatilnice je mahalni, kateri dostavlja mahalno kolo. Osišče je jekleno in se vrti v rudečih medenih ležajih.

Boben se s stranskimi vijaki lahko prestavlja kakor je potrebno. Zobje so štirivoglati, ki izvršujejo čisto mlat. Kolesa so proti nezgodi zelo dobro zakrita. Vse te prednosti zedinjene, omogočijo, da mlatenje lahko izvršujete 1—2 osebi.

Cena 116 kron.

== Jamči se eno leto. ==

Več kakor

200 spričeval

od gospodov: častitih nadžupnikov, župnikov, veleposestnikov in posestnikov potrjujejo te velikanske prednosti mojih strojev.

Vitelj za enega konja v zvezo mlatilnice (cerilice)

z osjo od vitelja do mlatilnice 7 metrov v dolgosti. En srednji konj ali vol zadostuje celi dan za gonitev mlatilnice v mlaitvi.

== Jamči se eno leto. ==

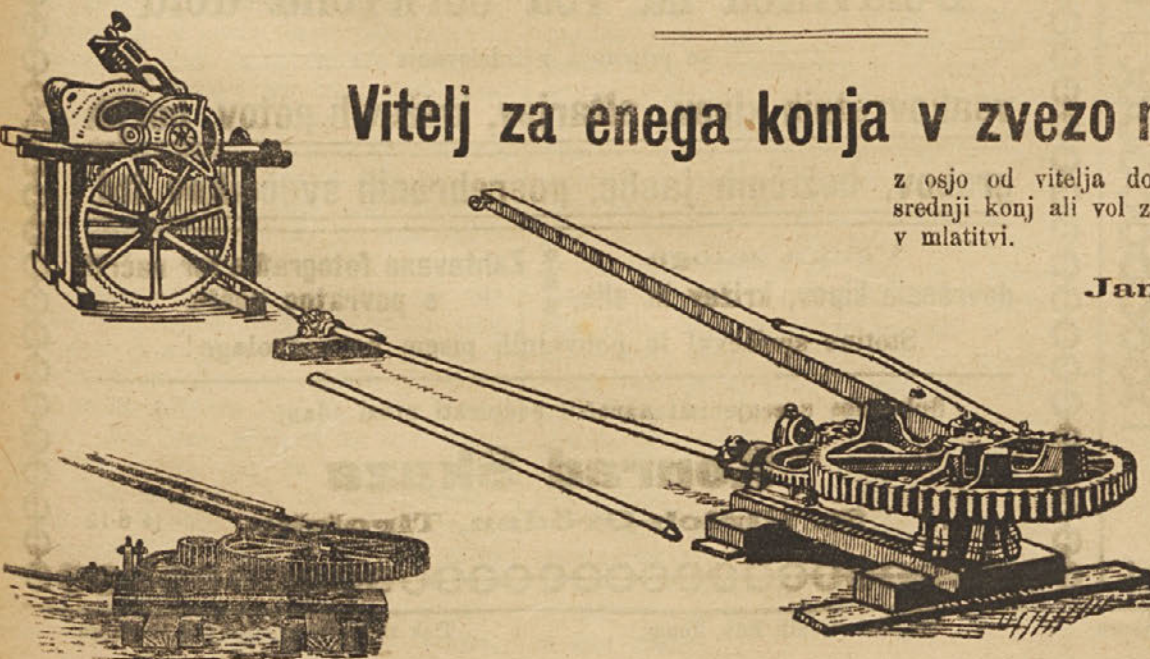
Ta cela garnitura z navadno mlatilnico

138 gld. (276 kron),

z mlatilnico (cerilico) 145 gld. (290 K)

Močnejši vitelj za dva konja
90 gld. (180 kron).

Vitelj brez vsega lesa
20 kron ceneje.

Ponos vsake gospo-
dinje je dobra kava.

Kathreinerjeva
Kneippova sladna kava

se pa bi smela pograti
več v nekem gospo-
dinjstvu, kadar se na-
pravlja kavina pijača.

ooo

Zahtevajte le izvirne zavoje
z imenom KATHREINER.

Dve posestvi

se prodata iz proste roke. Vse je v dobrem stanju, ležeče na lepi ravnini in na samem zemljišče je okoli hiše. Oddaljeni sta posestvi pel ure druga od druge, eno obsega 70 uralov, drugo pa 60. Proda se zaradi smrti gospodaja. Ponudbe naj se pošiljajo pod naslovom: Gospa Angela Merlak, v Velikoven (Koroško),

12 2-2 Harmonij,

popolnoma nov, še nepokvarjen, polgramatičen na štiri vrste, zelo fino izdelan, se po nizki ceni proda Kje pove uredništvo „Našega Doma“.

Hlapci

se sprejmejo takoj v

Stefanhof, Moos pri Pliberku
Plača 15—20 K po sposobnosti.

Razne
uradne pečate
KUVERTE

priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Slovenci! Rodoljubi!

Darujte radi za

Dijaško kuhinjo v Mariboru!

Izdaja katoliško tiskovno društvo v Mariboru,

Java Kava

direktno od pridelovalca.

Pošilja se vrečica s 5 kg colnine prosta brez vseh stroškov na vsako poštno postajo

— surova: —

Marka Javoflor najfinejša . . fl. 6.65 * Javabrazil mešanica fl. 5.75

Marka Javoflor fina zelena . fl. 6.20 Kapucinska mešanica, žgana fl. 7.—

Čaj 1 kg gld. 2.80, gld. 4.—, gld. 5.50.

TURK & DR.

posestnik plantaž na otoku Java. Pošiljatve iz skladišča v luki.

Trst, Acquedotto 62,

31 10—12

Cement najboljših vrst,

kakor tudi smodnik

prodaja na debelo in drobno po najnižjih cenah
18 1-2 trgovina.

pri Smolniku v Prevaljah.

Najboljša semena za zelenjavo, cvetlice

in poljske rastline

se dobe v trgovini

F. Holasekovega naslednika J. Sirk, Maribor

Glavni trg, rotovž.

7 4—7

Trgovina obstoji že 25 let.

Delavnica za vsa cerkvena dela

se priporoča v izdelovanje

vsakovrstnih kipov, altarjev, križevih potov, božjih grobov, božičnih jaslí, posrebrenih svečnikov itd.

Velika zaloga * Zahtevane fotografije ter načrti
dovršenih kipov, križev in slik. * s povratno pošto.

Stotine spričeval in pohvalnih pisem na razpolago!

Delavnice z cenjenimi naročili podpirati prosí vdani

Konrad Skaza

St. Ulrich-Gröden, Tirolsko.

[4 8-12